

Virserums hembygdsblad **4/18**

Engströms bokhandel

I källarvåningen under Svenska Handelsbankens hus fanns under många år samhällets välsorterade bokhandel. Den första bokhandeln öppnades den 22 juli 1940 av Wiktor Åstrand. Han hade en bokhandel i Vetlanda och affären i Virserum blev en filial till denna.

Åstrand drev sin filial i Virserum till den 1 oktober 1950 då Doris Engström (senare gift Nilsson) tog över verksamheten. Hon hade då redan arbetat som bokhandelsbiträde hos Åstrand. I samband ägarbytet ändrades firmanamnet till Engströms bokhandel.

Doris Nilsson framför den nya rullbara bokmontern som införskaffades 1961.

Lokalerna i Handelsbankens hus var små, men dessa utökades 1961 med 10 kvm så att den totala butiksytan uppgick till 40 kvm. Genom denna utökning kunde böckerna, som var den huvudsakliga försäljningen, exponeras bättre och kunderna kunde själva botanisera bland hyllorna. Samtidigt utökades sortimentet men en del leksaker och senare även med lite presentartiklar.

Under många år ansvarade bokhandeln för leveranser av skolböcker och skrivmaterial till kommunens skolor, men detta ändrades i samband med kommunsammanslagningen då all upphandling skedde centralt för hela kommunen.

Bokhandeln stängdes den 1 oktober 1976. Doris Nilsson hade då drivit affären i 26 år men hade dessförinnan även varit anställd i Åstrands bokhandel. Den första åren efter hennes övertagande av bokhandeln arbetade hon ensam men senare har hon haft anställda både på hel- och deltid. De senaste 15 åren före stängningen var Elsa Nilsson.

Bokhandelsverksamheten övertogs av Siw Cederborg, som öppnade sin Present- och leksaksaffär vid Målillavägen (där bl.a. Rampes kemikalieaffär tidigare hade haft sina lokaler). Den verksamheten upphörde 1981 och sedan har flera andra rörelser disponerat affärslokalen på Målillavägen, dock ingen bokhandel.

Hanna Larssons manufaktur

Hanna Larsson var född 1890 och dotter till Johan och Ida Larsson. Johan var en av tio barn på gården Holmen (Strömsholmen). För att skapa sig en ny framtid skulle han resa till Amerika när han den 8 april 1890 avled i lunginflammation endast 37 år gammal. Han efterlämnade sin maka och sex barn. Det ungsta barnet, som var Hanna, var endast 14 dagar gammalt.

För att kunna försörja sig öppnade Ida en matserveringen i huset på Kyrkogatan 30 (huset revs 1959). Hon fick också hjälp av sin svåger Claes. Han var utlärare murare men försörjde sig med gårdfarihandel på Hardangervidda i Norge. Det lyckades han bra med och kunde skicka hem pengar till föräldrar och syskon i Virserum. Han hjälpte också Hanna så att hon kunde öppna en manufakturaffär. Den låg först i C T Karlssons hus på Storgatan 33, men flyttade senare över åbron till Storgatan 23.

Hanna Larssons skyltningar inför jularna var alltid uppskattade. Då hade hon även leksaker och dockor i sortimentet och de något yngre virserumsborna kunde stå i timtal och genom glaset beundra allt det vackra (men ack så oåtkomligt).

Affären drev Hanna Larsson så länge hon orkade. Hon avled 1968.

Hellkvists speceri- & diversehandel

Anna Hellkvist var född 1862 och dotter till garvaren Hellkvist i Skirö. Hon studerade vid Södra Vi folkhögskola. Redan 1882 flyttade hon till Virserum och började som handelsbiträde i Ahlbergs speceriaffär. Efter Ahlbergs död 1890 såldes hans lager på auktion och Anna Hellkvist köpte då en del utrustning (bl.a. en våg) för att själv starta en handelsbod.

Till en början hyrde hon lokaler i den närliggande Lagerkvistska fastigheten på Storgatan 26. Affären var tydligen lönsam för 1895 köper hon en egen fastighet vid Torget

(Storgatan 18) med utrymme för både affär och bostad. Kostnaden uppgick till 4 000 kr och möjliggjordes genom ett lån med hennes far som borgenär. I affären ordnades uppvärmningen med kamin.

Säkerligen var det en vågad satsning av den unga damen att starta handel och bygga ett större hus. Men det skulle visa sig att hon hade gott omdöme i affärer och en enastående energi. Hon utvecklade handeln till att omfatta alla slags varor som efterfrågades och hade goda förbindelser med sina grossister, som reste omkring. Hon blev också erbjuden att göra större affärer med dem.

Hellkvist hade rymliga lokaler för lager av alla varorna i källare under huset och bodar. Det var matvaror av alla sorter, sill, salt och kryddor. Smör och ägg köptes av bönderna på orten, men smör köptes även från Fågelfors och Stenberg. En del smörleveranser hade mycket god smak och fick tingas långt i förväg medan andra smakade sämre. Hon köpte även in kött, fläsk och ost från lokala leverantörer. Fru Svanström levererade knäck för ett öre styck men även andra fruar kokade karameller som såldes i affären. Lovisa Gren levererade polkagrisar och sockerankor.

I affären såldes även hattar, mössor, glas och porslin. Under en period hade hon även försäljning av dynamit. På 1910-talet stod kunderna i kö för att köpa av det feta amerikanska fläsket.

En tid hade Anna Hellkvist även filialbutik i Månsagården i Ånhult med ett särskilt biträde som ansvarig. Hon levererade också varor till de mindre lanthandlarna, bl.a. i Häselid.

Affären upphörde omkring 1919. Under första världskriget var det besvärliga år för handelsverksamheten med både varor och alla kupongklippningar som måste till under ransoneringen av varor. Och dessa svårigheter bidrog till affären upphörde.

Dina minnen av Virserums affärer?

Redaktionskommittén för 2019 års hembygdsbok planerar att uppmärksamma några av alla de affärer som har funnits i Virserum. Man efterlyser därför både bilder och berättelser från de olika affärerna (som finns eller har funnits). Vill du dela med dig av dina minnen så maila redaktionskommittén via stigake.petersson@gmail.com.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.